

Élen az európai városok

Egy új jelentés szerint az európai városok jelentős szerepet játszanak az innovatív, befogadó és fenntartható jövő kialakításában.

Az európai városok állapotáról szóló új jelentés szerint az európai városok népsűrűsége kétszer akkora, mint az észak-amerikai városoké. Az afrikai, ázsiai és latin-amerikai városok sokkal sűrűbben lakottak, viszont várhatóan terjeszkedni fognak, ahogyan egyre tehetősebbé válnak, és a közlekedési infrastruktúra is fejlődik. Jövőbeni energiaszükségletük szempontjából kritikus fontosságú, hogy a városok kellő népsűrűségűek tudnak-e maradni ahhoz, hogy támogassák a hatékony tömegközlekedést,

gyaloglást és kerékpározást. Sok európai város mutat jó példát ennek elérésére.

Az európai városok számos megkülönböztető demográfiai jellemzővel bírnak. A városok és különösen a fővárosok többnyire gyorsabban fejlődnek, mint az ország egésze. Több munkaképes korú lakost vonzanak, akik a felsőoktatás vagy a jobb munka reményében költöznek oda. A nem az EU-ból származó lakosok többnyire városokban, főként nyugat-európai nagyvárosokban élnek.

Az európai városok jelentős mértékben járulnak hozzá a gazdasághoz, több GDP-t termelnek, és növelik a foglalkoztatást. 2000 óta például a városokban 9 millió új munkahely jött létre, miközben más térségekben egy sem. A városokban ugyanakkor a foglalkoztatási ráta is magasabb. A városok termelékenyebbek, innovatívabbak, lakóik pedig jobban képzettek.

Szinte minden országban a főváros teljesíti a legjobban. Egyes országokban a főváros látszólag túlteljesít, míg más városok gyengébben teljesítenek. Egyes városok a közepes jövedelem csapdájában rekedtek, és nem tudnak felzárkózni a magas jövedelmű városokhoz, továbbá az alacsony jövedelmű városoktól eredő fokozódó versennyel is meg kell küzdeniük.

Életszínvonal

Szociális szempontból az európai városok vegyes képet mutatnak. Az EU keleti tagállamaiban a városokban általában alacsonyabb a munkanélküliségi, szegénységi és kirekesztettségi ráta. Az EU egyes nyugati tagállamaiban a városokban

“Az európai városok állapotáról szóló jelentés közzététele révén az uniós és nemzeti városfejlesztési szakemberek kiváló áttekintést kapnak az európai városok és települések helyzetéről. Ráadásul e jelentésnek köszönhetően az európai városok egymással is összehasonlíthatják magukat. Ezt a jelentést minden polgármesternek és városvezetőnek el kellene olvasnia!”

Jan Olbrycht, az Európai Parlament képviselője és az URBAN közös munkacsoport elnöke

“*A kiadványban szereplő, rengeteg új adattal alátámasztott elemzések azt mutatják be, hogy az európai városok hogyan járnak élen a gazdaság, környezetvédelem és a kormányzás terén kialakított új módozatok terén.*”

Joan Clos, az ENSZ helyettes főtárháza, és az ENSZ Emberi Települések Programjának (UN-Habitat) ügyvezető igazgatója

a nagyobb mértékű munkahely-koncentráció ellenére is magasabb a munkanélküliségi ráta. Ez részben a strukturális munkaerőhiány miatt van így, bár a hátrányos megkülönböztetés is szerepet játszhat benne, ugyanis az EU-n kívülről származó városlakók foglalkoztatási rátája sokkal alacsonyabb.

A lakásügy kérdése azonban aggodalomra ad okot. A városokban a lakások általában kisebbek és drágábbak, amelynek következtében több háztartás él zsúfolt körülmények között. A magas jövedelmű városokban számos lakos állítja, hogy nehéz kedvező áron jó lakást találni. Szerencsére a városok EU-szerte jobban teljesítenek az oktatás és a képzés területén, amely segítheti az embereket abban, hogy jobban fizető munkát találjanak. Ha több (megfizethető) lakást építenének azokban a városokban, ahol magas a kereslet, ez hozzájárulhatna a szegénység mérsékléséhez.

A közlekedés a városok számára állandó problémát jelent, a politikai napirenden például gyakran első helyen szerepel a forgalmi torlódások és a környezetszennyezés témája. A városok még ezzel együtt is sok mobilitási előnyt kínálnak. A sok különböző célállomásra vezető rövid távolságok következtében a gyaloglás és a kerékpározás reális alternatívát kínál az autózéssel szemben. A lakosság koncentrációja és a célállomások klaszterekbe szervezése hatékonyá teszi a tömegközlekedési kínálatot.

A városok azonban nem automatikusan veszik ki részüket az alacsony széndioxid-kibocsátású mobilitásban. Kényelmessé, hatékonyá és biztonságossá kell tenniük e közlekedési módokat, hogy minél többen döntsenek ezek mellett. Ráadásul az is előfordulhat, hogy a városok a forgalom csökkentése érdekében olyan politikákat kívánnak bevezetni, mint például a dugódíj vagy a városközpontokra vonatkozó magasabb parkolási díjak. További előnye lenne ezen intézkedéseknek a levegőminőség javulása, ami még mindig egészségügyi veszélyt jelent számos városban, és nem felel meg az EU levegőminőségről szóló irányelveinek.

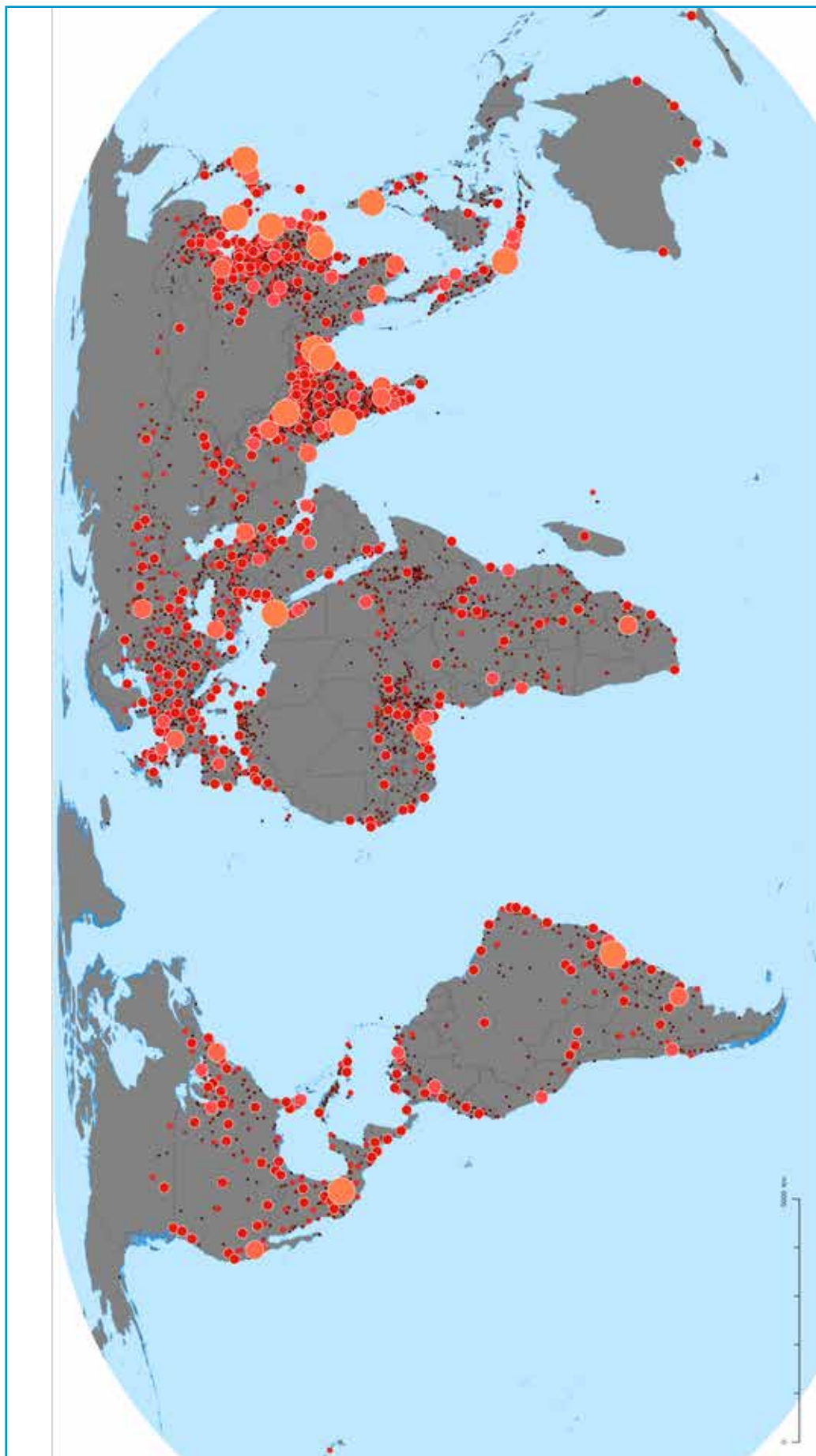
A nagyvárosok a városoknál, az elővárosoknál vagy a vidéki területeknél nagyobb erőforrás-hatékonyasággal bírnak. Egy főre jutó alapon kevesebb földterületet használnak, és kevesebb helyi útra van szükségük, ami beruházás és karbantartás terén jelentős költség-megtakarítást jelent. Az egy főre jutó földhasználat a legtöbb városban emelkedett, de a növekvő népességgel rendelkező városok több mint fele csökkentette az egy lakosra jutó földhasználat mértékét.

Körültekintő tervezés

A városok egyre inkább az éghajlatváltozásra összpontosítanak. Sok uniós város csatlakozott a Polgármesterek Szövetségéhez, amely vállalta, hogy 2020-ig 20 %-kal csökkenti az üvegházhatású gázok kibocsátását. Egyre több város használ természetes alapú megoldásokat, amelyek több célt is hatékonyan támogatnak. A zöld háztetők például hozzájárulhatnak a kánikula hatásainak csökkentéséhez, megfogják a kifolyó vizet, és mérséklik a hűtés szükségességét.

A legtöbb országban a helyi önkormányzatok – a városokat is beleértve – a régióknál nagyobb szerepet játszanak a szakpolitika területén. A népességnövekedés, valamint a jobb közlekedési összeköttetések és kommunikáció következtében azonban a városok hatása ma már messze túlnyúlik a városhatárokon. Ez azt jelenti, hogy a városi kormányzásnak el kell mozdulnia a nagyvárosi léptékről, hogy meg tudja felelni ezeknek a nagyobb munkaerő- és lakáspiacoknak; ez az oka annak, hogy több ország különböző nagyvárosi kormányzási rendszerekkel kísérletezik.

A városoknak kellő autonómiára és forrásokra, világosan meghatározott döntéshozatali folyamatra, a lakosok támogatására és lehetőség szerint közvetlenül választott polgármesterre van szükségük. Bár a városok autonómiája az elmúlt két évtizedben egyre nőtt, a gazdasági válság következtében csökkent az állami beruházás és a helyi önkormányzatok által kezelt állami beruházások részaránya.

Városi agglomerációk a világban a lakosság mérete szerint, 2015

Forrás: KKK (GHS-POP globalis településmodell)

Lakosság

“E jelentéssel meg akarjuk változtatni a városokról kialakult képet, hogy többé ne problémaforrásként, hanem potenciállal rendelkező helyszínekként tekintsünk rájuk.”

Corina Crețu, a regionális politikáért felelős európai biztos

Ez a jelentés az uniós városfejlesztési menetrend és az ENSZ Emberi Települések Programja III. quitói konferenciáján (lásd a 10. oldalt) elfogadott új globális városfejlesztési menetrend alátámasztása céljából készült az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága és az ENSZ Emberi Települések Programja közös gondozásában.

A jelentésben használt mutatók az EB Közös Kutatóközpontja által készített új városi adatplatformon tekinthetők meg és férhetők hozzá. E platform segítségével könnyebben fellelhetők az európai városokra vonatkozó összehasonlítható mutatók, és a városok is tanulhatnak egymástól.

Az adatplatform itt található: <http://urban.jrc.ec.europa.eu>

Az európai városok állapotáról szóló jelentést október 12-én Brüsszelben, a régiók és városok európai hete során ismertették, majd benyújtására az ENSZ Emberi Települések Programja III., quitói konferenciáján került sor.

A jelentés innen tölthető le: http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/themes/urban-development/cities-report

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/themes/urban-development/cities-report

A VÁROSOK ÉS TELEPÜLÉSEK GLOBÁLIS, EMBERKÖZPONTÚ FOGALOMMEGHATÁROZÁSÁNAK KIDOLGOZÁSA

A városok tanulni akarnak egymástól. Ahogyan az új városfejlesztési menetrendben is olvasható, hasznos lenne egy globális fogalom meghatározás. Csak egy ilyen fogalom meghatározással válaszolhatunk meg akár olyan egyszerű kérdéseket, hogy melyik városnak nagyobb a lakossága. Ráadásul az ENSZ fenntartható városfejlesztési céljának mutatói közül sok rendkívül érzékeny arra, hogy hol húzzák meg a városhatárt. Például a tömegközlekedéshez való hozzáférés és a légszennyezés egyaránt magas szokott lenni a városközpontban, míg az elővárosokban alacsonyabb. Ez azt jelenti, hogy ha az elővárosok a városhatáron kívülre kerülnek, a mutatók jóval magasabbak lesznek, mint ellenkező esetben. Ezért a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD) és a Világbankkal együtt az EU elkötelezte magát egy ilyen fogalom meghatározás kidolgozása mellett.

Szerencsére nem a legelejéről kell elkezdni a munkát. Az OECD-vel együtt az EU már kidolgozta a városok EU-OECD szerinti fogalom meghatározását. Ezen túlmenően az EU egy olyan változatot is elkészített, amely a kisebb településeket az urbanizáció mértéke alapján azonosítja. A Világbank már vizsgálta az urbanizáció mértékét, és az eredményeket az EU-n és az OECD-n kívül számos országgal megvitatta.

A Habitat III. konferencia előkészítéseként a Közös Kutatóközpont egy új globális népességi rácsot dolgozott ki, és az urbanizáció mértékét is alkalmazta. Az 1975-re, 1990-re, 2000-re és 2015-re vonatkozó eredmények ingyenesen megtekinthetők és letölthetők innen: <http://ghsl.jrc.ec.europa.eu>. Az ENSZ által készített „A világ urbanizációs kilátásai” című előrejelzéseinek sokat idézett adatai nemzeti fogalom meghatározásokon alapulnak, ezért gyakran meglehetősen torzultak lehetnek. A nemzeti fogalom meghatározások kombinációja alapján például Afrika csupán 40 %-ban urbanizálódott, míg a harmonizált fogalom meghatározás 80 %-ot jelez.

E vállalat következő lépései: az eredmények ismertetése és megvitatása a különböző partnerekkel, majd a visszajelzések alapján a módszer finomítása, és a városok és települések globális, emberközpontú fogalom meghatározására irányuló javaslat betervezése az ENSZ-nek.